

Köszönetnyilvánítás
1960. szept. 25.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

624.2

Hely

Szerző:

Körössényi János

Cím:

HIDAK A MÚLT ÉS A JÖVŐ FELETT

"1960"

Forrás:

Személy

A NAP FEHÉREN IZZIK a vén folyó fölött; tikkasztó, meleg szél jár a Duna-kertben, ahol zöld meg narancssárga napernyők alatt hűsítő italokat szüresölnek a vendégek: „forró duplát” csak egy-két bátor, szenvedélyes kofeïnista kavargat: példájukat én is követem. A kávé párája elkeveredik a hőség párájával s mintha körülöttem könnyedén lebegne a fáj, a túlsó parton Buda görögök templomtornyai, az épülő Vár antik-fekete rézkupolája, a gélérthegeyi Citadella kőfala a Szabadság-szoborral, lent, a parton a Rudas-szoda sárga foltja, hosszú, magasba nyúló akácfa fekete törzse mögött a fürdő törökori kupolája, a régi Erzsébet-híd szétbontott pillérekövei közt a Várkert Kioszk rikító ponyvája, a gesztenyefák tömzsi árnyékával, akár félrecsúszott, absztrakt háztető, majd a Lánchíd nyugodt és mégis energikus íve a kőkapuzattal, melyet a reformkor diadalívének is nevezhetnénk. A pesti oldalon, asztalomtól kőhajításnyira, bazaltömbök hevernek, szivattyúk dohognak, dőmperek meg légkalapácsok dübörögnek, munkások gömbvasakat kalapálnak a daruk gémyaka alatt, melyek kiemért fordulattal továbbviszik a mászás köveket, míg fent, az új hídfő és a régi híd romos láncornya között kék-sárga óriásdaru sétál, egy hatalmas láncszemmel, mely kísértesen lebeg az elnyargaló 2-es villamos fölött — elkapom a tekintetem és jobbfelé küldöm, a robogó villamos után. De az acélszauruszok bekerítették! Mert a lebontásra ítélt Kossuth-híd szomszédságában vontatódaru úszik, mint mesebeli acélsárkány, szájában a középső hidtesttel. A budai rakpart felé igyekszik, míg én, megbabonázott halandó, ámulva nézem, amint iszonyú terhét szinte súlytalanul leteszi. A parton félméztelen munkások csapata várja a „sárkányt” s messziről úgy tűnik, mintha a lebegő híd-

testbe csimpszakodnának és hórukk-kiáltások közben hintáznának vele, amíg földet ér.

Izgatottan, nyugtalanul feszengek a kerti széken; most értettem meg, amíg itt ülök a térben, tulajdonképpen az időben utazom, a tegnap és holnap partjai között, abban a visszahozhatatlan pillanatban, mely egyszerre búcsú és megérkezés. Búcsú egy hősi korzaktól, mikor a romba dől Európában és a romba dől Budapesten hídait vertünk a halálból az életbe, nemcsak a Kossuth-hidat, hanem azt a másik, láthatatlan hidat is — minden ember a magáét —, amely saját, egyéni tragédiánk és válságaink fölött vezetett át. Megérkezés, mert ezentúl nem mankót, támaszt keresünk, rövidéletű pilléreket, hogy araszolva másszunk ki a pusztulásból, hanem a kék agyagig ásunk, mert nemcsak a kinti térben, emberi magunkban is azt építjük már, ami kiállja majd az idő próbáját, mint az új hídfő, melyet most öntenek éppen, vasbetonból.

A PESTI EMBERT mindenkor és személy szerint is érdekelte egy-egy épülő híd ügye, gondolom, miközben eszembe jut az a bohókás kérdőív, mely 38 pontot szegezett az „angol művészeknek” nevezett Clark Ádámnak, olyan gyerekes kérdéseket, hogy azon ma már csak mosolyogni lehet. A tekintetes városi tanács ugyanis nehezen hitte el, hogy a télvízi jégzajlás ne morzsolná szét a pilléreket s hogy azok a vékony láncok megtartják a híd roppant testét. Valahogy így vagyunk az új híddal is, csak hogy ma azt kérdezzük a „magyar művészek-től”: vajon szép lesz az a kábelhíd? Beleillik a városképbe? — tűnődöm én is, mikor egy rekedt-

ismerős hang szólal meg mögöttem. Felnézek. Alacsony ember áll mellettem, kék vászonruhában, hátrafésült, ősz haján árnyék és fény, szeme kutatóan derűs, egyetlen pillantással szemügyre veszi az embert, tetőtől talpig és én szeretem ezeket a nyílt, kíváncsi szempárokat; különben van benne valami fojtott idegesség, valami a művész nyugtalanságából, aki órákig dolgozik a munkasztalnál, majd hirtelen felugrik és fel-alá jár, mint a rab, aztán megint nekikeseredik, újra kezdi az egészet, előlről.

— Dolgozol? — kérdi udvariasan.

— Ahogy vesszük — mondom talányosan. — Éppen cikket írok.

Hökkenten nézi az asztalt. Se papír, se ceruza. Azon csak az üres kávéscsésze áll.

— Aztán miről?

— Rólád!

Hirtelen leül, de csak a szék szélére.

— Most éppen ott tartok, hogy megmagyarázod, miért olyan nehéz lebontani a Kossuth-hidat.

Ugray Károly főmérnök elérti a tréfás célzást és visszavág.

— Hát persze. Itt ülök a parton és nem értem, mi a csudát pepecselünk hónapokig a pilléreken, miért morzsoljuk olyan lassan, ráérően azt a vasbetont, mint öreganyánk a kukoricát, mikor nem is a kék agyagra alapozták, csupán a fenekére öntötték az egészet; gondolod: egyszerűen fel kéne emelni az úszódaruval és kitenni a partra, mind a hatot egymás után, akár a sakktablella mellé a kiütött figurát. Hát először is, nincs olyan daru, amely azt az ezertonnás pillért felemelné, aztán berobbantani se lehet a vízbe, lefektetni se lehet

a fenekére, mert a lerakódó iszap idővel feltöltené a medret, nem is beszélve arról, hogy a légnyomás elfújná az Országház összes láncdzsász-sisakos kövítézetét, akik olyan rendületlenül állnak most a gót-reneszánsz párkányokon és a környező házakon egyetlen ép ablak sem maradna. Gyere csak, majd megmutatom én neked, mi van azokban a pillérekben —, s mint porkoláb, máris cipel le a partra. A csonka láncorony alatt állunk és Ugray Károly úgy int egy „rocsónak”, azaz rohamcsónaknak, ahogy taxinak a földi-városi halandó.

FELÁGASKODÓ CSÓNAKORRAL robogunk a széltől vert hullámokon, miközben arra gondolok, hogy ő emelte ki az összes elszüllyedt uszályokat meg hídrongcsokat a Duna fenekéről és — hogy 15 évbe telt, míg a háború beton és acél halottait úgy-ahogy eltakarítottuk. Megkerüljük az egyik pillért.

— No nézd — figyelmeztet Ugray —, ennek kirobbantottuk a belsejét, de csak derékig, azaz az alsó, szélesebb vaspárkányig. A héját most elviheti a daru. De menjünk át a pesti oldalra, az első pillérhez.

Hajóemelő uszályok fogják közre, ingó létrán mászunk fel a „rocsóból” a fedélzetre, ahol munkások dolgoznak, könyékig olajosan a fúróorony alatt. Ilyen Craelius-fúróval fúrják az olajkutakat is.

— Ugyanis a hídépítők annak idején 26 centiméter átmérőjű acélsöveket vertek a fenékbe, pillérenként 14—16-ot; erre öntötték rá a vasbetont. Most a csövekből ki kell fúrjuk a betondugót és valamennyit elvágni oda-

lent, a fenéken. Ez a pillérrész már a víz alatt van s ezért a fúrófejet búvárok illesztik a csövek fölé. Mindez a partról sokkal egyszerűbbnek látszik — néz rám a szeme sarkából ironikusan.

Hanem azért a régi, jó barátságban utazunk a „rocsón” az Erzsébet-híd irányába: szeretném látni az épülő, új hidat is. A pesti hídfőn orrom előtt zörög el az óriásdaru terhével, azzal a bizonyos egytonnás láncszemmel. Megtorpanok s az acélkolosszus alatt valamilyen nyomasztó érzés, félelemféle fog el. A szellemóriások árnyékában ugyanezt érzi az ember, medítálok gúnyosan, de hát mindent meg lehet szokni. Az egyik „felvonulási” épület ridegcsöndes szobájában érthetetlen arabeszkek: tervrajzok fügnek a falon, a többi közt az új hídfő keresztmetszete. Lesenczey Rezső főmérnök, az építésvezető, aki most a mappa előtt sétál és a „merezítők”-ről tart rögtönzött szakelőadást, szintén alacsony, de izmos alkatú férfi, kerek arccal, kissé kopaszodó koponyával —, olyan, mint egy jovialis, türelmes tanár, aki a készületlen, hanyag diákat „paukolja” éppen, a diákat, aki e pillanatban én vagyok. Ezekre a merevítőkre kapcsolják majd a „kábeleket”, melyek a híd testét tartják Pesten és Budán. A régi meg az új híd rajza fölé halolva figyelek, miközben megtudom, hogy az Erzsébet-híd súlya 11 000 tonna volt, a kábelhídé, mely sokkal szélesebb, mindössze 9000 tonna lesz. Az elpusztult híd, Európa legszebb lánchídja, öt évig épült, magyar mérnökök-munkások tervezték-építették, ahogy a mostani hidat is. Az új hidat a régi pillérekre helyezik, csupán a felső, barokkos részt bontják le, hiszen a stílusra minden műfajban tanácsos vigyázni. És: a két új acélkapuzatot már 1962 tavaszán megláthatják az andalgó pestiek.

Körössényi János